

Nr 82.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) **Socialdepartementet: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 163 framlagda förslag (bilaga 4, punkt 1, s. 19 och 20 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 1 mars 1946), vilket åsyftar en av väsentlig ökning av socialdepartementets arbetsbörda motiverad förstärkning av amanuens- och biträdespersonalen, hemställer utskottet

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialdepartementet upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 12 000 kronor.

2:o) **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 20), vilket innebär, att medel beräknas för avlöningar åt de tre befattningshavare i lönegraden Ex 21, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut fortfarande under innevarande budgetår äro anställda vid yrkesinspektionen för tillsyn av arbetsställen, där risk för gengasförgiftning kan föreligga, ävensom för skrivhjälp för dessa befattningshavare, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 19 250 kronor.

3:o) **Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 20—23) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för statens alkoholistanstalt å Venngarn upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 22 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat fastställd till 64 000 kronor.

Förslaget om överskridande av anslagsposten avser till ett belopp av 5 000 kronor tillfälligt anställande av två förmän vid en vid anstalten försöksvis anordnad vårdavdelning för psykiskt ömtåliga vårdtagare och till ett belopp av 1 000 kronor anlåtande av tillfällig arbetskraft för expeditions- och skrivgöromål. Genom att vissa extra ordinarie och ordinarie befattningar uppehållits med tillfälliga vikarier har anslagsposten vidare till ett belopp av 2 000 kronor kommit att belastas med utgifter för avlöningar, vilka eljest skulle ha avförts å för rörligt tillägg och kristillägg avsedda medel. För vissa löneförbättringar åt kvinnliga ekonomister, motsvarande provisoriskt lönetillägg och tillfälligt lönetillägg, beräknas en merkostnad av 2 500 kronor. Slutligen erfordras ytterligare förstärkning med sammanlagt omkring 11 500 kronor, utgörande den beräknade kostnaden för vikarier å vakanta eller av sina innehavare av olika skäl icke uppehållna ordinarie befattningar.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens alkoholistanstalt å Venngarn upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 22 000 kronor.

4:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 23 och 24), vilket innebär, att ytterligare medel ställas till förfogande för skrivhjälp hos länsnykterhetsnämnderna ävensom för ersättning till vikarie för en ombudsman, vilken varit tjänstledig för sjukdom, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för länsnykterhetsnämnderna upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 5 000 kronor.

5:o) **Medicinalstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 24—29) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för medicinalstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 105 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat fastställd till 325 000 kronor.

Av skilda anledningar har ett betydande överskridande av anslagsposten under innevarande budgetår ansetts icke kunna undvikas. Sålunda har åt medicinalstyrelsen anförtrotts ett flertal utredningsuppdrag, vilka nödvändiggjort tillfälligt anställande av extra personal och vilka beräknas medföra en ökad belastning av icke-ordinarieposten med omkring 47 000 kronor. Vidare beräknas vissa tillfälliga omständigheter medföra överskridande med omkring 36 600 kronor, nämligen bland annat förordnande av en förste läkare vid statens sinnessjukhus att uppehålla befattningen såsom biträdande föredragande i rättspsykiatriska ärenden hos styrelsen, förordnande av viss stadsveterinär att uppehålla en vakant befattning såsom statsinspektör över köttkontrollen i riket, meddelande av tjänstledighet för enskilda angelägenheter åt byrådirektören på tandvårdsavdelningen, förordnande av vissa av styrelsens tjänstemän att biträda vid vissa utredningar samt anställande av viss personal att utföra för statens gengasforskningsråds verksamhet erforderliga kansligöromål. Slutligen har till det beräknade överskridandet medverkat, att styrelsens arbetskrafter visat sig otillräckliga för de löpande uppgifternas genomförande. Arbetsuppgifternas fortgående stegring ha medfört behov av att anställa tillfällig personal, i första rummet skrivbiträden, samt att i mån av bristande tillgång till dylika biträden beordra övertidsarbete. Då merbelastningen av sistnämnda båda skäl beräknas till omkring 22 000 kronor, uppgår det sammanlagda ytterligare medelsbehovet för avlöningar till icke-ordinarie personal till i runt tal 105 000 kronor. Vissa av de berörda merutgifterna kompenseras av besparingar å anslagsposterna till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts förslag om överskridande av ifrågavarande anslagspost anser sig utskottet böra tillstyrka. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet härvid, att ytterligare överskridande undvikas. Utskottet hemställer

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för medicinalstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 105 000 kronor.

6:o) **Överståthållarämbetet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 29 och 30) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för överståthållarämbetet upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver av riksdagen tidigare medgivet belopp — högst 36 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat för överståthållarämbetet fastställd till 112 800 kronor. Enligt skrivelse den 21 juni 1945,

nr 445, har riksdagen medgivit, att anslagsposten finge överskridas med högst 5 300 kronor, motsvarande avlöningskostnaden för en barnavårdsassistent vid ämbetet.

Härefter har behov uppkommit av överskridande av anslagsposten med ytterligare 36 000 kronor. Av sistnämnda belopp hänföra sig 16 800 kronor till personalförstärkning å passbyrån, 4 200 kronor till vikarier å tjänster, vilkas innehavare beviljats tjänstledighet för barnsbörd eller militär beredskapstjänstgöring, samt återstoden till övriga vikarier och tillfällig biträdeshjälp åt ämbetet.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för överståthållarämbetet upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver jämlikt riksdagens skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, medgivet belopp — högst 36 000 kronor.

7:o) **Länsstyrelserna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 30—32) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver av riksdagen tidigare medgivet belopp — högst 1 670 000 kronor.

I gällande avlöningsstat för länsstyrelserna är ifrågavarande anslagspost upptagen till 4 500 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Under krigsåren ha stora krav ställts på länsstyrelserna dels i samband med den administrativa försvarsberedskapen, dels ock på grund av den väsentliga stegring, som ägt rum i länsstyrelsernas mera ordinära arbetsuppgifter. Som följd härav har en betydande utökning av länsstyrelsernas icke-ordinarie arbetskrafter måst företagas. Även om den i avlöningsstaterna för länsstyrelserna upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal gjorts till föremål för höjning, har dock för varje budgetår under kriget ytterligare förstärkning av dessa anslagsmedel under budgetårets senare del visat sig erforderlig. Länsstyrelsernas uppgifter av kriskaraktär torde hava efter hand minskat under innevarande budgetår. På grund av en naturlig eftersläpning av hithörande arbetsuppgifter har dock den härmed sysselsatta personalen ej kunnat reduceras i motsvarande omfattning. Länsstyrelserna hava därjämte fått sig ålagda nya uppgifter i samband med förberedandet av den nya folkbokföringsreformen. För tiden intill den 1 februari 1946 har krispersonalens avlöning dragit en kostnad av 453 200 kronor. Kostnaderna för avlöning av den icke-ordinarie personalen för de mera ordinära arbetsuppgifterna ha för samma tid uppgått till 3 011 600 kronor.

Länsstyrelserna beräkna medelsbehovet för avlöningar under tiden 1 februari—30 juni 1946 åt den för mera stadigvarande uppgifter avsedda icke-

ordinarie personalen till 2 452 700 kronor och åt den tillfälligt anställda krispersonalen till 252 000 kronor. Mot dessa beräkningar synes intet vara att erinra.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat upptagen till 4 500 000 kronor. Riksdagen har tidigare medgivit, att anslagsposten må för budgetåret 1945/46 överskridas med kostnaderna för avlöning av barnavårdsassistenterna, dock högst 112 900 kronor. Enligt här gjorda kalkyler uppgår medelsbehovet till (453 200 + 3 011 600 + 2 452 700 + 252 000) 6 169 500 kronor. Med hänsyn härtill är att räkna med att posten måste överskridas med ytterligare (6 169 500 — 4 500 000) 1 669 500 kronor eller i avrundat tal 1 670 000 kronor.

Såsom departementschefen erinrat, har den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal trots höjningar av dess belopp dock för varje budgetår under kriget måst förstärkas under budgetårets senare del. Kungl. Maj:ts föreliggande beräkning av behovet av en motsvarande förstärkning för innevarande budgetår föranleder ej erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver jämlikt riksdagens skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, medgivet belopp — högst 1 670 000 kronor.

8:o) **Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, s. 32 —34) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för landsfiskalerna m. fl. upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 509 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är för innevarande budgetår bestämd till 2 132 000 kronor.

Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter komma under budgetåret utgifterna för avlöningar till den icke-ordinarie personal hos landsfiskalerna, som erfordras för mera stadigvarande arbetsuppgifter, och till den tillfälligt anställda krispersonalen att uppgå till respektive 2 224 600 och 416 400 kronor. På grund härav har ett överskridande av anslagsposten å högst 509 000 kronor ansetts böra utverkas.

I detta sammanhang har departementschefen anmält, att ifrågavarande anslagspost under budgetåret 1944/45 överskridits med 12 030 kronor utöver summan av dels det belopp, med vilket anslagsposten upptagits i avlöningsstaten och dels det belopp, varmed riksdagen medgivit att posten finge överskridas. Anledningen härtill torde ha varit, att icke beräknade kostnadsökningar uppkommit för anställande av dels vikarier för lönegradsplacerad personal, som beviljats tjänstledighet för militärtjänstgöring, sjukdom eller barnsboerd, dels ock s. k. krispersonal. Till en del torde dock

sistberörda överskridande ha täckts av riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av vissa maximerade anslagsposter.

Utskottet. Utskottet, som finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för landsfiskalerna m. fl. upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 509 000 kronor.

9:o) **Poliskåren i Boden: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9. s. 34 och 35) och under erinran, att överskridandet i huvudsak föranledes av att ordinarie polismän åtnjutit tjänstledighet för uppehållande av annan befattning, för sjukdom och för genomgående av polis-skola, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för poliskåren i Boden upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 29 000 kronor.

10:o) **Extra utgifter.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 35 och 36) och under erinran, att ifrågavarande anslag enligt Kungl. Maj:ts av utskottet i utlåtandet nr 5 (punkt 190, s. 96) tillstyrkta förslag på grund av utgifternas starkt stigande tendens för nästa budgetår uppräknas med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Fonden för låneunderstöd.

11:o) **Lån till uppförande och förbättring av lantarbeterbostäder.** Kungl. Maj:t har (bilaga 11, punkt 1, s. 65 och 66) föreslagit riksdagen att till Lån till uppförande och förbättring av lantarbeterbostäder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Beräkningen av medelsbehovet för innevarande budgetår har grundats på den faktiska medelsåtgången under budgetåret 1943/44. Därefter har emellertid en stark stegring av utlåningen av medel för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder framträtt. Under den första hälften av löpande budgetår ha lån beviljats till ett sammanlagt belopp av i runt tal 3 300 000 kronor. För undvikande av ett avbrott i långivningen förordas att ytterligare medel anvisas.

I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet, att ytterligare medel böra anvisas å tilläggsstat för fullföljande av ifrågavarande låneverksamhet intill budgetårets utgång. Då beräkningen av medelsbehovet ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Stockholm den 5 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 81.
